

SALLAGOSA

a aquest l'etim. sembla justa; tanmateix ens alarma el nom *Sallerte*, ben veí. NL registrat a Arreu, munt. amunt de Borén: aquí ja la terminació revela inequívocament una etim. inconnexa, no ja pre-catalana sinó pre-romana; llançant de passada un dubte quant a l'origen de *Sallato*.

En altres podem assegurar origen diferent. *Say* no és var. dialectal de *Sall*, perquè el dialectalisme *-yl-* > *y* és estrany al cat. occid. i als altres dial. (només de part del cat. or. i balear); inconcebible en el Pall.: i tanmateix trobem *Say* cognom a Rialb mateix (a. 1526, doc. n. 2 de la col·l. de J. Lluís Pallarès). És molt repetit: 3 vegades. Pere *Say* en un altre de 1455, del mateix (i en *Spill* de Castellbò, a. 1518); Joan *Say* i la pubilla d'en *Say* (f° 107v) situats a Rialb. En altres pobles no llunyans anoto: «la Vinya d'en *Sai*» (oït *densái*) entre Llarvén i Montardit (1959).

En canvi la var. dialectal *-i* per *-ig* és general al Pallars i s'estengué a Cerdanya, Berguedà etc. És clar, doncs, que aquests NPP del Pall. degueren venir de *saig*: seria un *saig* funcionari d'aquelles valls (germ. *SAGJI*). També cognom de la prov. de Girona segons *DAG*. En tot cas ens consta a la Vall de Ribes segons el capbreu de 1283, que en publicà Alart «*Say*, per les cases».

I a Cerdanya el mot apel·latiu *saig* (funcionari) es concretà com nom d'un llogaret antic del te. de Prats i Samsor: «Villa *Saio*» a. 965. *Argini de Saii* S. XI, amb variants *Say*. a. 1200, 1291; i en fi *Saig* 1281, 1628 i S. XIX (Ponsich, *Top.*, 160).

Però coexistent *Say* (*SAGJI*) i *Sall* (de *SALIRE*), tots dos des d'antic, i dins de la mateixa vall pallaresa, era inevitable que s'hi produïssin confusions individuals. A la vall d'Assua hi hagué una esgl. de *Sant Pere de S.*, i el seu nom en el citat capbreu de 1645 el trobo escrit adés *Say* f° 11, adés *Sall* f° 10.

Descartem altres parònims sense valor, o només coincidents. Un poble del Bearn, c^o de Pau, apareix escrit *Assal* l'a. 980, però és sens dubte pre-romà, amb *-LL-* etimològica: perquè avui és *Assat*, i escrit *Assa*, S. XII, i var. *Assag* el mateix 980 (P. Raymond, *Di. Top. BPyr.*); allí també, s. v. St. Aubin: *Assag* a. 1385; *Assat* 1538.

Crec que hi ha un *Xalle* o *Jalle* a Aragó (no sé on) que podria tenir el mateix origen. En tot cas, prescindim d'un basc «*urtzalle* fundidor» que no trobo més que en el dicc. de Bera-Mendizábal, compost de *ur* 'aigua' amb sufix *-tzalle* dels noms d'ofici: crec que és mot inventat: Bera fou gran creador de neologismes per al basc literari.

Sallacera, V. *Llacera*

SALLAGOSA

Municipi de l'Alta Cerdanya i cap del cantó del mateix nom, situat a la vall del Segre, des del final de la vall de Llo fins a l'enclavament de Llúvia.¹

PRON. POP.: *səɫəgózə*, oït a Er, Eina, Vallcebolle.⁶⁰

ra, Porté i Dorres (1959). A Odelló hi ha vacil·lació entre *ó* i *ú* (*səɫəgózə* juntament amb *səɫəgúzə*) (1959). Gentilici: *səɫəgúzars*, oït a Sallagosa (1959), id. (*AL-Cat.*).

⁵ DOC. ANT. 839: *Sallagosa*; ² 913: *Sellagosa* (Alart, *Cart. rouss.*, 14); 950: *villa Sallagosa* (*Marca*, 865); 1010: *Salagosa* (id., 985); 1180-85 (*BABL VII*, 164); c. 1182 (id., 114); 1250-99 (Delcor, *Juifs Puigcerdà*, 32-35); 1359 (*CoDoACA XII*, 84); 1395 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 577, 579); 1225: *Zalagosam* (*Cart. d'Alart III*, 514); 1395: *Selagosa* (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 588). Mencions addicionals (Ponsich, *Top.*, 146): 1037, 1105, c. 1200, 1260, 1265: *Salagosa*; 1331: *castrum de Sallagosa*; 1628, 1660: *Sellogoza* id., *Sallagosa*; 1632: *Sallagossa*.

ETIM. *SALICŌSA* 'indret plantat de salzes'. Com ha explicat JCor. (*E.T.C.* I, 61; *EntreDL* I, 73), la primera síl·laba d'aquest NL degué ésser presa per l'article fem. *sa* provinent de *IPSA*, i, per això, el reflex de la *-L-* va palatalitzar-se com si fos en posició inicial de mot (*Sa-legóza* > *Sa-ɫəgóza* > *Səɫəgózə*). Cal notar que Meyer-Lübke (*BDC XI*, 27) també havia proposat l'etimologia *SALICŌSA*, tot rebutjant-la després, per l'obstacle que li semblava presentar la *-ɫ-* < *-L-*.

²⁵ Havia tingut tanmateix tota la raó, car com observa JCor. en les notes preses amb motiu de la seva enquesta a Sallagosa (2-VIII-59): «El Segre allí és un torrent rapidíssim; les seves vores són plenes de salzes de dalt a baix en tot el terme. Una de les partides més importants d'aquest, al SE. de la vila, es diu *Prat Sallagós*» (*prat səɫəgús*; LI. XXIII, 2): es tracta ací sens dubte de *PRATU SALICŌSU*, amb evolució fonètica paral·lela a la de (*VILLA*) *SALICŌSA*.³

Remarquem endemés diversos parònims addicionals del NL Sallagosa, els quals es troben a l'Alta Ribagorça: *El Sallagàs* (< *Els Sallagars*), al terme de Les Viles de Turbó (LI. XIX, 78-79); i La Roca 'l *Sallagàs* al terme de Curcuran (LI. XLVII, 83); i el singular *Salagà(r)*, al terme d'Aulet dalt de l'Altaió (LI. XIX, 91), provinents del deriv. col·lectiu *SALICĀRE* 'salzereda'. Ph. R.

¹ Veg. *Gran Enc. Cat.*, s. v. — ² És la forma que apareix en l'Acte de consagr. i dot. de la catedral d'Urgell (ed. Pujol, pp. 106 i 113), mentre que en el capbreu d'aquest important document hi ha *Salagosa*, i, en còpia feta al S. XII, *Sallagosa*. — ³ Segons P. Vidal (*Guide Pyr.-Or.*, 430), «En 1395 on trouve le *Prat Salagos*, le *Rigat de Salagosa*. Il semble que *Salagos* est un adjectif dont *Salagosa* est le féminin».

Sallet, V. miss. àr.

⁵⁵ SALLAVINERA

1) SANT PERE SALLAVINERA, poble i municipi d'Anoia, als altiplans de Calaf, a la capçalera de la riera de Rajadell.

PRON. MOD.: *sam pəɾə səɫəvinəɾə*, oït a Freixe-